

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta
Complectens Primam Secundæ, & Secundam Secundæ Summæ
Theologiæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Et primo, Vtrum præcepta cæremonialia habeant causam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72759](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72759)

terioris cultus, sicut etiā Rabbi Moyses Aegyptius dicit, *Oportebat tamē nō ita attenuare corporalē cultū Dei, ut hoies ad cultū dāmonum declinarēt.

ARTICVLVS IIII.

Vtrum ceremonia veteris legis conuenienter diuidantur in sacrificia, sacramenta, sacra, & obseruantias.

AD QVARTVM sic proceditur. Videtur, quōd cæremonia veteris legis inconuenienter diuidantur in sacrificia, sacramenta, sacra, & obseruatias. Cæremonia. n. veteris legis figurabant Christū: sed hoc solū fiebat p̄ sacrificia, p̄ quæ figurabatur sacrificiū, quo Christus se obtulit oblationē, & hostiā Deo, ut dicit ad Eph. 5. ergo sola sacrificia erant cæremonialia.

¶ Præter. Verus lex ordinabatur ad nouam: sed in noua lege ipsum sacrificium est sacramentum altaris, ergo in ueteri lege non debuerunt distingui sacramenta contra sacrificia.

¶ Præter. Sacrum dicitur, quod est Deo dicatum, secundum quem modum tabernaculum, & uasa eius sacrificari dicebantur: sed omnia cæremonialia erant ordinata ad cultum Dei, ut dicitur est, ergo cæremonialia omnia sacra erant, non ergo una pars cæremonialium debet sacra nominari.

¶ Præter. Obseruantia ab obseruando dicuntur: sed omnia præcepta legis obseruari debēt, dicitur enim Deut. 8. Obserua, & caue ne quādo obliuiscaris domini Dei tui, & negligas mandata eius, atque iudicia, & cæremonialia. non ergo obseruantia debent poni una pars cæremonialium.

¶ Præter. Solemnitates inter cæremonialia cōputantur, cum sint in umbrā futuri, ut patet ad Col. 2. similiter etiam oblationes, & munera, ut patet per Apostolum ad Heb. 9. quæ tamen sub nullo horum contineri uidentur, ergo inconueniens est, prædicta distinctio cæremonialium.

SED CONTRA est, q̄ in ueteri lege singula prædicta cæremonię uocantur: sacrificia. n. dicuntur cæremonia. Num. 15. Offerat uitulum, & sacrificia eius ad libamēta, ut cæremonię eius postulant. De sacramento etiam ordinis dicitur Leui. 7. Hæc est vnctio Aaron, & filiorum eius in cæremoniis. De sacris etiā dicitur Exo. 38. Hæc sunt instrumēta tabernaculi testimonii in cæremoniis Leuitarū. De obseruatias etiā dicitur 3. Reg. 9. Si auersi fueritis non sequētes me, nec obseruantes cæremonialia, quas proposui uobis.

RESPON. Dicendum, q̄ sicut supra dictum est, cæremonialia præcepta ordinantur ad cultū Dei: in quo quidem cultu cōsiderari possunt, & ipse cultus, & colentes, & instrumenta colendi. Ipse autē cultus specialiter cōsistit in sacrificiis, quæ in Dei reuerentiam offeruntur. Instrumenta autē colendi pertinent ad sacra, sicut est tabernaculū, & uasa, & alia huiusmodi. Ex parte autem colentiū duo possunt considerari, scilicet eorū institutio ad cultum diuinum, quod fit per quādam cōsecrationem uel populi, uel ministrorū, & ad hoc pertinent sacramenta: & iterū eorū singularis cōuersatio, per quā distinguuntur ab his, qui Deū non colunt, & ad hoc pertinent obseruantia: puta, in cibis, & uestimentis, & aliis huiusmodi.

AD PRIMVM ergo dicendum, quōd sacrificia offerri oportebat, & in aliquibus locis, & per aliquos homines: & totum hoc ad cultū Dei pertinet. Vnde sicut per sacrificia significatur Christus immolatus, ita etiam per sacramenta, & sacra illorum figurabatur.

ATUR sacramēta, & sacra nouæ legis, & per eorum obseruatias figurabatur conuersatio populi nouæ legis, quæ omnia ad Christum pertinent.

AD SECUNDVM dicendū, q̄ sacrificiū nouæ legis, id est, Eucharistia, cōtinet ipsum Christū, qui est sanctificationis actor. Sanctificauit enim per suum sanguinē populū, ut dicitur ad Heb. ult. & ideo hoc sacrificium etiam sacramentū est: sed sacrificia ueteris legis non continebant Christum, sed ipsum figurabāt, & ideo nō dicuntur sacramēta, sed ad hoc designādū seorsum erant quædam sacramenta in ueteri lege, quæ erāt figuræ futuræ cōsecrationis: quāuis etiā quibusdā cōsecrationibus quædam sacrificia adiungerētur.

AD TERTIVM dicendum, quōd sacra, aut sacrificia, & sacramenta erant, sed quædam erant quæ erant sacra, utpote ad cultum Dei dicata, nec tamē erant sacrificia, nec sacramenta, & ideo retinebant sibi commune nomen sacrorum.

AD QVARTVM dicendum, quōd ea, quæ pertinebant ad conuersationem populi Deum colentis, retinebant sibi commune nomen obseruantiarum, in quantum a præmissis, deficiebant. Non enim dicebantur sacra, quia non habebant immediatum respectum ad cultum Dei, sicut tabernaculum, & uasa eius: sed per quādam consequentiam erant cœremonialia, in quantum pertinebant ad quādam idoneitatem populi colentis Deum.

AD QVINTVM dicendum, quōd sicut sacrificia offerbantur in determinato loco, ita etiam offerbantur in determinatis temporibus: unde etiam solennitates inter sacra computari uidentur. Oblationes autem & munera computantur cum sacrificijs, quia Deo offerbantur: unde Apostolus dicit ad Heb. 5. Omnis pontifex ex hominibus assumptus, pro hominibus cōstituitur in his, quæ sunt ad Deū, ut offerat dona, & sacrificia pro peccatis.

QVAESTIO CII.

De cæremonialium præceptorum causis, in sex articulos diuisa.

DEINDE considerandum est de causis cæremonialium præceptorum.

ET CIRCA hoc queruntur sex.

- ¶ Primò, Vtrum præcepta cæremonialia habeant causam.
- ¶ Secundò, Vtrum habeant causam literalem, uel solum figuralem.
- ¶ Tertio, de causis sacrificiorum.
- ¶ Quarto, de causis sacramentorum.
- ¶ Quintò, de causis sacrorum.
- ¶ Sextò, de causis obseruantiarum.

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum cæremonialia præcepta habeant causam.

AD PRIMVM sic proceditur. Videtur, quōd cæremonialia præcepta non habeant causam. Quia sup̄ illud Eph. 2. Legē mandatorū decretis euacuans, dicitur *Glos. id est, euacuans legē ueterē quantum ad carnales obseruatias, decretis. i. præceptis euangelicis, quæ ex ratione sunt: sed si obseruatia ueteris legis ex ratione erāt, frustra euacuarentur per rationabilia decreta nouæ legis. non ergo cæremonialia obseruatia ueteris legis habebant aliquam rōnē.

¶ 2 Præter. Vetus lex successit legi naturæ: sed in lege naturæ fuit aliquod præceptū quod nullam rōnem habebat,

Rom. 4. legi

* glos. inter linearis ibi.

habebat, nisi ut hominis obediētia probaretur, sicut F Aug. * dicit 8. super Gen. ad literam de prohibitione ligni vitæ, ergo etiam in veteri lege aliqua præcepta danda erant, in quibus hominis obediētia probaretur, quæ de se nullam rationem haberent.

Lib. 8. ca. 6. & 65. to. 3.

¶ 3 Præ. Opera hominis dicuntur moralia secundū quod sunt a ratione: si igitur ceremonialium præceptorum sit aliqua ratio, non differentia moralibus præceptis. Videtur ergo quod ceremonialia præcepta non habeant aliquam causam: ratio enim præcepti ex aliqua causa sumitur.

SED CONTRA est, quod dicitur in Psal. 17. Præceptum Domini lucidum, illuminās oculos: sed ceremonialia sunt præcepta Dei, ergo sunt lucida, quod non esset, nisi haberent rationabilem causam.

Li. 1. Meta. ca. 2. tom. 3.

RESPON. Dicendū, quod cum sapientis sit ordinare secundū Philosophum in 1. Meta. Ea quæ ex divina sapientia procedunt, oportet esse ordinata, ut Apost. dicit ad Rom. 13. ad hoc autē, quod aliqua sint ordinata, duo requiruntur. Primo quidem, quod aliqua ordinentur ad debitum finem, qui est principium totius ordinis in rebus agendis: ea enim quæ casu eveniunt præter intentionem finis vel quæ non serio fiūt, sed ludo, dicimus esse inordinata. Secundō, oportet quod id, quod est ad finē, sit proportio ad finem: & ex hoc sequitur, quod ratio eorū, quæ sunt ad finem, sumitur ex fine: sicut ratio dispositionis fertur sumi ex destinatione, quæ est finis eius, ut dicitur in secundo Phyl. Manifestum est autem, quod præcepta ceremonialia, sicut & omnia alia præcepta legis, sunt ex divina sapientia instituta, unde dicitur Deut. 4. Hæc est sapientia vestra, & intellectus coram populis. Unde necesse est dicere, quod præcepta ceremonialia sint ordinata ad aliquem finem, ex quo eorum rationabiles causæ assignari possint.

Lib. 2. Phy. tex. 88. to. 2.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod observantia veteris legis possunt dici sine ratione quantum ad ad hoc, quod ipsa facta in sui natura rationem non habebant, puta, quod vestis non conficeretur ex lana, & lino. Poterant tamen habere rationem ex ordine ad aliud, in quantum, si vel aliquid per hoc figurabatur, vel aliquid excluderetur: sed decreta novæ legis, quæ præcipue consistunt in fide & dilectione Dei, ex ipsa natura actus rationabilia sunt.

AD SECUNDUM dicendū, quod prohibitio ligni sciētiæ boni & mali, non fuit propter hoc, quod illud lignū esset naturaliter malum, sed tamen ipsa prohibitio habuit aliquam rationem ex ordine ad aliud, in quantum scilicet per hoc aliquid figurabatur: & sic etiam ceremonialia præcepta veteris legis habent rationem in ordine ad aliud.

AD TERTIUM dicendum, quod præcepta moralia secundum suam naturam habent rationabiles causas, sicut, Non occides, Non furtum facies: sed præcepta ceremonialia habent rationabiles causas ex ordine ad aliud, ut dicitur est.

In cor. arti.

ARTICVLVS II.

Vtrum præcepta ceremonialia habeant causam literalem, vel figuralem tantum.

Ro. 4. le. 2.

AD SECUNDUM sic proceditur. Videtur quod præcepta ceremonialia non habeant causam literalem, sed figuralem tantum. Inter præcepta ceremonialia præcipua erant circumcisio, & immolatio agni paschalis: sed utrumque istorum non habebat nisi

causam figuralem, quia utrumque istorum dicitur in signum. dicitur Gen. 17. Circumcideris carne: ut in signum fœderis inter me & te, & de celebratione Pasche dicitur Exo. 13. Erat quædam in manu tua, & quasi monumentū ante oculos tuos, ergo multo magis alia ceremonialia non habebant nisi causam figuralem.

¶ 2 Præ. Effectus proportionatur suæ causæ: ceremonialia sunt figuralia, ut supra dicitur: ergo non habent nisi causam figuralem.

¶ 3 Præ. Illud quod de se est indifferens utrum non sic fiat, non potest habere aliquam literalem causam, sed quædam sunt in præceptis ceremonialibus non videntur differre virtutem sic, vel sic fieri: est de numero animalium offendendum, & de iuliodi particularibus circumstantiis, ergo præcepta veteris legis non habent rationem literalem.

SED CONTRA. Sicut præcepta ceremonialia referuntur ad Christum, ita etiam historia veteris testamenti dicitur in figuram committi illis: sed in historiis veteris testamenti præsertim intellectum mysticum, seu figuralem, esse etiam lectum literalem, ergo etiam præcepta ceremonialia præter causas figurales, habebant etiam causas literales.

RESPON. Dicendum, quod sicut supra dictum est, Ratio eorū, quæ sunt ad finem, oportet quod sumatur ex fine: autem præceptorū ceremonialium duplex. Ordinabatur enim ad cultum Dei pro tempore illo, & ad figurandum Christum: sicut etiam uerba prophetarū sic respiciebāt præsens tempus, quod figuram futuri dicebatur, ut Hieron. dicit super Gen. Sic igitur rationes præceptorum ceremonialium legis dupliciter accipi possunt. Vno modo cultus diuini, qui erat pro tempore illo observatus, & rationes illæ sunt literales, siue pertineant ad idolatriam cultū, siue ad rememoranda aliqua beneficia, siue ad insinuandam excellentiam dei, etiam ad designandā dispositionem mentis, quod requirebatur in colētibz Deū. Alio modo eorū rationes assignari, secundum quod ordinabatur ad figurandum Christum: & sic habent rationes literales, & mysticas, siue accipiuntur ex ipso Christo, quod pertinet ad allegoriam: siue a populo Christiano, quod pertinet ad moralitatem, ad statū futuræ gloriæ, prout in eam introductum per Christum, quod pertinet ad analogiam.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod sicut in metaphoricis locutionibus in scripturis est litterale, verba ad hoc proferuntur ut hoc significent, & significationes ceremonialium legis, quæ sunt in moralium beneficiorum Dei, propter quæ dantur, sunt, vel aliorū huiusmodi, quæ ad illum figurabatur, non transcendunt ordinem literalem, unde oportet quod assignetur causa celebratio Pasche, quod est signū liberationis ex Aegypto.

AD SECUNDUM dicendū, quod ratio illa procedit si ceremonialia præcepta essent data solummodo futurū, non autē ad presentialiter Dei colētiā.

AD TERTIUM dicendū, quod in vniuersali habent rationem, autē quantum ad particulares condiciones, sunt ex arbitrio instituentium: ita etiam moralia determinaciones in ceremonialibus non habent aliquam causam literalem, sed solummodo litteralem: in communi vero habent etiam causam literalem.